

Мартинів О. О.*Національний Університет «Львівська Політехніка»
(вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79000, e-mail: oleksandra636@gmail.com)***ВИДОЗМІНА АРХІТЕКТУРНОГО ОБРАЗУ БУДІВЕЛЬ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ З ЧАСУ ПОЯВИ ПЕРШИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ДО СЬОГОДЕННЯ**

У статті проаналізовано історію формування архітектурно-просторового рішення та образу будівель вищих навчальних закладів. Встановлено певні моделі побудови університетських будівель, порівняння яких вказують на існування морфотипів в архітектурі вищого навчального закладу. А також на основі отриманих результатів подані загальні рекомендації щодо архітектури сучасних будівель ВНЗ.

Ключові слова: формоутворення, історичні етапи, моделі побудови, архітектурний образ, вищий навчальний заклад, університет.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. Вищий навчальний заклад завжди був і є невід'ємною складовою життя та розвитку суспільства. За останні півстоліття, завдяки модернізації та зміні архітектурних рішень, університети кардинально змінили вектор свого розвитку. Сьогодні університети вийшли на новий щабель розвитку, як і якості освіти так і зовнішнього вигляду. Багато з них широко відомі і за межами своєї держави, вони виконують роль «домінуючого» об'єкта, що позитивно впливає на імідж своєї країни загалом. Закордонний досвід багатий на такі приклади, а от в нашій державі їх поки що дуже мало. Саме тому вивчення даного питання є надзвичайно актуальним у напрямку розвитку вищої школи в Україні.

Аналіз досліджень та публікацій. Науковий контекст дослідження складають розробки українських вчених в області проектування вищих навчальних закладів, а саме Л.М. Ковальський [6], Г.Л. Ковальська [5], С.М. Лінда [19], Б. С. Черкес [19], О. С. Стасюк [15], П.П. Мар'єв [9], Г. Н. Цитович [17,18], Р. В. Колозали [8], С. Ф. Наумов [11], О. В. Орелская [12], О. А. Трошкіна [16], І. С. Воронкова [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**], К. К. Ковальчук [7], М. Звієрз [M. Zwiєrz] [24], Т. Бендер [T. Bender] [20], А. Цоббан [A. Cobban] [21], А. Геуна [A. Geuna] [23], Р. П. Добер [R. P. Dober] [22]. Однак у більшості наукових досліджень мало уваги приділено природі архітектурного формоутворення

будівель вищих навчальних закладів, вивченню тенденцій модифікацій їх типологічних ознак та принципів. Усе це свідчить про актуальність цієї теми, що і зумовило вибір напряму дослідження в науковому та практичному аспектах.

Мета статті – розглянути процес формування архітектурного образу будівель вищих навчальних закладів крізь призму різних історичних етапів. А завданням статті є згідно цього дослідження відповісти на питання: чи залишились сталі тенденції формоутворення будівель університетів, що збереглись й до сьогодні та являються актуальними для використання в формуванні об'ємно-просторової структури? Чи існує в сучасному світі таке явище як візуальна впізнаваність університетських будівель? А також надати загальні рекомендації щодо архітектури будівель ВНЗ сучасності.

Матеріали і методи досліджень. Для відображення повної картини методологія даної роботи передбачає виділення п'яти історичних етапів з метою аналізу по одній університетській будівлі з кожного. Аналіз архітектурного образу проводився за такими аспектами, як характеристика форми будівлі, використання засобів архітектурної композиції та загальне враження від об'єкту. Далі була проведена систематизація отриманих даних, на основі якої були зроблені заключні висновки.

Об'єкт даного дослідження – будівлі вищих навчальних закладів.

Предмет дослідження – видозміна архітектурного образу.

В рамках дослідження просторової побудови будівель вищих навчальних закладів можна виділити такі етапи: період середньовіччя, відродження, просвітництва, нового часу та новітньої історії. Методологія даного дослідження полягає в аналізі будівлі університету з кожного періоду для відображення повної картини:

В період Середньовіччя (V — початок XVI ст.) християнська церква була головною ідеологічною силою, яка визначила розвиток культури. Вона різко негативно сприйняла античну культуру, вважаючи її гріховною. Офіційною ідеологією був аскетизм (байдужість до світських благ і покора владі). Учені, невдоволені тим, що церковні школи ігнорували нові знання, що не відповідали догматам віри, і у XII ст. почали об'єднуватись у поза церковні спілки, які стали початком створення вищих спеціальних шкіл — університетів. Перші університети було відкрито в Болонії (1158), Оксфорді (1168), Кембриджі (1209), Парижі (1253), Празі (1348) та в інших містах Європи. На 1500-й р. у Європі нараховувалося уже 65 університетів [21].

Сієнський університет. Розташований в місті Сієна (Тоскана), Італія. Заснований у 1240 році (рис. 1).

Характеристика форми будівлі: лінійна проста форма, симетрія з використанням доміанти, цілісність, вальмовий дах.

Використання засобів архітектурної композиції: симетрія фасадів, наявність однієї доміанти доміант у вигляді вежі над головним входом, чіткий метр деталей та вікон, контраст маси стіни та площ вікон, відчутна перевага стінової маси, статичність форми, матеріал чинить вплив на сприйняття — підкреслює споруду та надає їй атмосферності та традиційності регіону.

Загальне враження від будівлі: традиційно історична архітектура старовинного італійського міста заснована на народних традицій регіону, асоціації зі: старовиною, оборонними будівлями, фортецею, палацом, ратушею, головною площею.

а

б

Рис. 1 Найстаріший навчальний корпус Сієнського університету [14]: а- вигляд в забудові, б –вигляд з площі та головний фасад

Відродження (XIV століття – XVI століття) характеризується антифеодальністю, гуманістичним світоглядом, зверненням до культурної спадщини античності та її «відродженням», обґрунтуванням права науки і розуму на незалежність від церкви, світським нецерковним характером культури та літератури [13]. Гуманістична педагогіка характеризується повагою до дітей, запереченням фізичних покарань, прагненням до вдосконалення здібностей дітей. Але на жаль ідеологія епохи Відродження, яка наповнила середньовічну освіту новим гуманістичним змістом та майже не змінила її.

Единбурзький університет. Розташований в місті Единбург, Шотландія. Заснований у 1583 році (рис. 2).

а

б

Рис. 2. Будівля головного корпусу Единбурзького університету [4]: а, б – вигляд з внутрішнього двору

Характеристика форми будівлі: лінійна проста форма, симетрія, цілісність, вальмовий дах та наявність куполів.

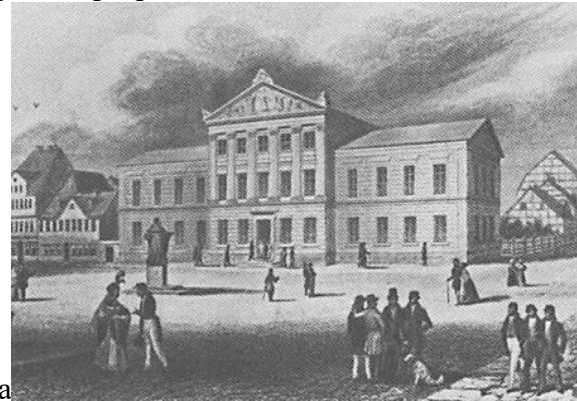
Використання засобів архітектурної композиції: симетрія всіх фасадів, наявність доміант у вигляді веж та парапетних виступів, чіткий метр деталей та вікон, рівновага фасадів, контраст маси стіни та віконних площ, значна перевага стінової маси, звернення до романського стилю, матеріал чинить вплив на сприйняття – підкреслює статність та велич будівлі.

Загальне враження від будівлі: традиційно історична архітектура з романськими елементами, асоціації зі: старовиною, величчю, палацовими будівлями.

Просвітництво (друга пол. XVII ст. — XVIII ст.) характеризується продовженням гуманістичних традицій доби Відродження. В цей час відбувається швидкий розвиток природознавства та книгодрукування, починає складатися громадське життя [13]. Держава та церква намагаються

стримувати вільнодумство, але в них це вже виходить набагато гірше. В освіті представники нового руху намагалися змінити загальний стиль старої школи, тому як неминуче постало питання про доцільність проведення релігійних занять взагалі.

Геттінгенський університет імені Георга Августа. Розташований в місті Гетінген, Німеччина. Заснований у 1734 р. англійським королем Георгом II, відкритий у 1737 р. (рис. 3).

а

б

Рис. 3. Будівля головного корпусу Геттінгенського університету[3]: а - вигляд будівлі за часів Георга Вайца (її засновником), б – сучасний вигляд будівлі зі сторони головного фасаду

Характеристика форми будівлі: лінійна проста форма, симетрія з використанням порталів, цілісність, вальмовий дах.

Використання засобів архітектурної композиції: симетрія всіх фасадів, наявність центральних порталів, чіткий метр деталей та вікон, рівновага фасадів, контраст маси стіни та віконних площ, значна перевага стінової маси, звернення до класичного стилю, матеріал не чинить вплив на сприйняття будівлі.

Загальне враження від будівлі: традиційно класична архітектура, асоціації зі: строгістю, стриманістю, впорядкованістю, парністю, чіткими правилами, урядовими

будівлями та університетами в класичному розумінні.

Новий час (XVII ст. до кінця XIX ст.) знаменується англійською (XVII ст.) та французькою у (XVIII ст.) революціями, що відкрили абсолютно нову сторінку в історії Європи. Центр життя виробничої, культурної, соціально-політичної діяльності змістився у міста, де бурхливо почали розвиватися різноманітні форми промислової діяльності. Це одна важлива особливість культури Нового часу – її багата національність, багатомовність. Середньовічна латинь вступила місце національним мовам. Розвиток знань, зростання освіти, розглядаються як рушійна сила суспільного прогресу.

Віденський університет. Розташований в центрі Віденя, Австрія. Заснований у 1365 році. Головний корпус університету, що розташований на центральній вулиці Рінгштрассе збудований понад століття тому (рис. 4).

а

б

Рис. 4. Будівля головного корпусу Віденського університету[1]: а - вигляд будівлі у XVIII ст., б – вигляд в контексті забудови

Характеристика форми будівлі: лінійна проста форма, симетрія, цілісність, вальмовий дах та наявність куполів.

Використання засобів архітектурної композиції: симетрія всіх фасадів, наявність доміант у вигляді веж, парапетних

виступів та порталів, чіткий метр деталей та вікон, рівновага фасадів, контраст маси стіни та віконних площ, значна перевага стінової маси, матеріал чинить не вплив на сприйняття.

Загальне враження від будівлі: традиційно історична архітектура з використанням декоративних елементів, асоціації зі: старовиною, величчю, пишністю, святковість, парадністю, будівлями театрів та музеїв.

Новітня історія (XX ст.- наш час) – це час демократичного суспільства, засадами якого є виховання поваги до прав людини, компетентність, громадянська освіченість та вміння знаходити компроміс. В цей період відбувається формування інформаційно-технологічного суспільства. Крім того, виникає ідея співпраці європейських вузів, що сьогодні відома як «болонський процес». Він офіційно розпочався 19 липня 1999 року з підписання Болонської декларації більш ніж 20 країнами. Зараз число країн збільшилось до 46, зокрема Україна долучилась до болонського процесу у 2005 році. Ключовою метою є створення єдиного європейського освітнього простору.

Наньянгський технологічний університет. Розташований у Сінгапурі. Заснований у 1981 році (рис. 5).

Характеристика форми будівлі: нелінійна форма, сполучення криволінійних форм (об'ємів), цілісна форма будівлі, криволінійний зелений дах, органічна архітектура.

Використання засобів архітектурної композиції: виражений центр розвитку форми, динамічність форми, контрастне поєднання текстур (велика площа застосування та зелений дах), повна асиметрія фасадів, контраст об'ємів, пластичність форми, руйнування всіх композиційних прийомів класичної архітектури, але зі збереженням цілісності об'єму.

Загальне враження від будівлі: оригінальна складна та новаторська форма, «жива» органічна форма, що викликає позитивні емоції, асоціації з: природою, са-

дами, листям, екологічністю, спокоєм, торгово-розважальний центром, молом, медіа текою.

Рис. 5. Будівля навчального корпусу Наньянського технологічного університету [10]: а - вигляд будівлі в контексті навколишнього середовища, б - вигляд зі сторони входу у внутрішній двір.

Результати дослідження. Аналіз будівель ВНЗ виявив, що в ході історичного розвитку в архітектурі склалися дві універсальні моделі побудови будівлі ВНЗ, які відображаючи розвиток світової культури і науки, відрізняються композиційними прийомами, засобами та принципами формоутворення. Перша з них – це класична модель побудови будівлі ВНЗ, заснована на ордерній системі, яка із епохи в епоху на протязі багатьох тисячоліть в тій чи іншій формі була присутня в архітектурі ренесансу, бароко, класицизму та неокласицизму. Для такого типу громадських споруд як будівлі ВНЗ вона остаточно сформувалась в XVII –XVIII ст. Друга ж модель – це сучасна модель побудови будівлі ВНЗ, що остаточно сформулювалась в XXI столітті в повній опозиції до ордерної класики. Сучасна модель повністю відкинула ордер та декоративні елементи. Чинниками формування даної моделі стали

інформаційних вибух, нові технології, науковий прогрес сучасного світу, які породили принципово нові підходи в архітектурі. На основі аналізу будівель ВНЗ було визначено десять критерій (ознак, які взяті за основу класифікації), що утворюють формули вищеназваних моделей побудови будівлі ВНЗ. Дані критерії є відповідними у двох моделях.

Формула класичної моделі складається з таких десяти критерій:

1. Обов'язкова симетрія, парність та повторюваність елементів. Підлеглість всього вісі, нанизування на неї головних парадних приміщень, сходів, вестибюлю і холу;
2. Строга взаємопідлеглість елементів, ієрархія як деякий упорядковуючий фактор;
3. Побудова будівель ВНЗ як комплексу об'єктів в невід'ємному зв'язку із цілим ансамблем, за єдиним містобудівним принципом;
4. Статичність та монументальність об'єктів;
5. Функціональна схема з чітким зонуванням. Взаємозв'язок приміщень забезпечується за допомогою коридорної планувальної структури;
6. Трирівневість композиції подібно ордеру та поповерхове членування фасадів. Горизонтальне членування виявлене міжповерховими поясками, вертикальне – слабовиступаючими ризалітами, або пілонами;
7. Наявність внутрішніх дворів;
8. Виділення головного серед другорядного – збільшена поверховість центральної частини, головних парадних приміщень;
9. Тракування перших поверхів як цоколя та застосування ордеру на всю висоту;
10. Акцентування головного входу сильно виступаючим ризалітом, або портиком та утворення площадки перед будівлею.

Сучасна формула моделі побудови будівлі ВНЗ складається з наступних десяти критерій:

1. Не обов'язкова симетрія. Можливість застосування як симетрії та рівності елементів так і використання асиметричних законів поєднання частин в ціле. Тенденція підлеглості вісі та нанизування на неї головних парадних приміщень, сходів, вестибюлю і холу зберігається здебільшого тільки в плані;

2. Відсутність строгої взаємопідлеглості елементів та ієрархії, використання гармонійних контрастних та нюанс них поєднань;

3. За можливістю збереження побудови нових будівель ВНЗ в зв'язку із цілим ансамблем ВНЗ. В структурі міста врахування чинника віддаленості нової будівлі від вже існуючого ансамблю, розташування її максимально наближено до нього. На периферії, у зв'язку наявністю території, проектування нових будівель ВНЗ як комплексу;

4. Легкість форми. Застосування прозорих матеріалів як символу відкритості та доступності начального процесу, відсутності видимих кордонів і обмежень;

5. Функціональна схема з частковим чітким зонуванням. Зручний взаємозв'язок приміщень забезпечується за допомогою змішаної планувальної структури, найтипівшим складником якої є коридорна схема. Створення безперервності архітектурного простору, який перетікає з середини будівлі назовні і навпаки;

6. Руйнування всіх композиційних прийомів класичної архітектури, але зі збереженням цілісності і гармонійності об'єму. Використання динаміки як самій формі так і в її певних елементах (наприклад членування фасадів за допомогою не впорядкованого розміщення віконних отворів);

7. Наявність внутрішніх дворів та незабудованих відкритих просторів перших поверхів будівлі;

8. Тенденція до горизонтального розвитку форми, використання масштабності й співмірності архітектурних форм щодо людини;

9. Відмова від ордеру та декоративних елементів, мислення категорією

«форми», рекламність форми, забезпечується не багатством декору, а застосуванням створені новітніх технологій будівництва та високим технічним оснащенням;

10. Акцентування головного входу як запрошення до будівлі за допомогою різноманітних рекламних виступів, або ж навпаки - заглиблень на рівні перших поверхів будівлі.

Обговорення результатів. Дана дослідницька робота привертає увагу до такої цікавої теми як процес формування та формоутворення вищих навчальних закладів. У результаті детального аналізу університетських будівель з виділених п'яти історичних етапів став наочним процес абсолютної видозміни образу університету. Крім того, саме ці спостереження можуть бути ґрунтом для висновків щодо підтвердження або спростування теорії існування морфотипів в архітектурі університету. Згідно до виявлених формул двох моделей побудови будівлі ВНЗ можна припустити, що такими морфотипами є «двір» та «вулиця». А дані висновки і припущення є підставою для подальших досліджень.

Висновки. На завершення залишається сказати, що дана дослідницька робота значно розширила уявлення про процеси формоутворення будівель ВНЗ. А згідно отриманих результатів можна зробити такі висновки:

1. В процесі детального аналізу архітектури обраних університетів стає очевидним, що будівлі ВНЗ не ніколи мали і не набули сталих тенденцій формоутворення за якими їх можливо точно ідентифікувати та впевнено сказати, що це саме університет, а не інша будівля громадського призначення. Такий факт можна пояснити тим, що даний тип будівель відноситься до представницького класу, який виконує домінуючу функцію. Він доволі чітко відрізняється від житла, але натомість між різними підвидами громадських споруд межа стирається. Будівлі ВНЗ можуть бути схожі на адміністративні, торгово-розважальні, офісні, майже на всі громадські типи окрім сакрального та спортивного секторів, що мають свої чіткі відмінності.

2. Аналіз композиційного формоутворення будівель ВНЗ свідчить про їх належність до авторських архітектурних стилів, що прийшли на зміну класичній стильовій архітектурі та модернізму. З плином часу, розвитком технологій будівництва, зміною професійного світосприйняття змінюється й архітектурне формоутворення. Архітектурні авторські стилі своїми засобами, різноманітними прийомами та характерними особливостями створюють унікальні будівлі, які вже не мають певних рис, за якими можна ідентифікувати новостворений об'єкт тільки як ВНЗ.

3. Фома будівель ВЗН має відповідати своєму часові, бути унікальною та знаковою. Будівля університету повинна задовольняти найнагальніші потреби свого часу, при цьому відповідаючи сучасним принципам формоутворення, таким як:

Простота - простими формами та матеріалами можна сказати більше, ніж ліпниною і фронтонами;

Природність та екологічність - швидкість є невід'ємною рисою сучасності. Місце, де людина може втекти від зовнішньої реальності і знайти емоційну стабільність, – це природа. Сучасна архітектура намагається зробити її ближчою;

Наявність повітря та світла - відкритий простір, натуральне світло, легкість скляних форм являються невід'ємними елементами архітектури кожної будівлі;

Використання як нових так і старих матеріалів (різноманітні матеріалів) - у цій сфері архітектурний світ розвивається швидкими темпами. З'являються інноваційні матеріали, орієнтовані на екологічність та скорочення затрат. Відкриваються приховані особливості та конфігурації старожилів ринку. Фаворити сьогодні – бетон, сталь, скло, дерево. Ця четвірка подібна універсальному коду, яким користуються архітектори зі всього світу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Віденський університет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.art-prints-on-demand.com/a/austrian-school/theuniversityofviennaandt.html> – 16.11.2017 р. – Назва з екрану.
2. Воронкова, І. С. Архітектурно-типологічні принципи реновації бібліотек вищих навчальних закладів України [Текст]: автореф. дис. канд. арх. / І. С. Воронкова. – Л., 2016. – 21 с.
3. Геттінгенський університет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pointer.de/hochschulen/niedersachsen/goettingen/114/georg-august-universitaet-goettingen.htm> – 16.11.2017 р. – Назва з екрану.
4. Единбурзький університет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://gofossilfree.org/usa/edinburgh-divestment-decision>. – 16.11.2017 р. – Назва з екрану.
5. Ковальська, Г. Л. Архітектурне проектування навчальних закладів [Текст] / Г. Л. Ковальська. – К.: Основа-принт, 2010. – 148 с.
6. Ковальський, Л.М. Архітектура вищих навчальних закладів. Університети 3-го тисячоліття [Текст] / Л. М. Ковальський, Г. Л. Ковальська. – К.: Основа, 2011. – 253 с.
7. Ковальчук, К. К. Еволюція функціонально-просторової організації масових типів будівель громадського призначення [Текст]: автореф. дис. канд. арх. / К. К. Ковальчук. – К., 2015. – 20 с.
8. Колозали, Р. В. Об'ємно-планувальна структура будівель багатопрофільних університетів (на прикладі Кіпру) [Текст]: автореф. дис. канд. арх. / Р. В. Колозали. – К., 2002. – 21 с.
9. Марьев, П. П. Принципы формирования учебных корпусов общетехнических факультетов политехнических институтов с гибкой планировкой [Текст]: автореф. дис. канд. арх. / П. П. Марьев. – М., 1986. – 21 с.
10. Наньянський технологічний університет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studway.com.ua/osvitnimozhливosti-singapur>. – 16.11.2017 р. – Назва з екрану.
11. Наумов, С. Ф. Зданияшколпрофессиональногообучения за рубежом [Текст] / С. Ф. Наумов. – М.: Госстройиздат, 1963. – 116 с.
12. Орелская, О. В. Современнаязарубежнаяархитектура [Текст]: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / О. В. Орелская. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 272 с.

13. Освіта у середньовічній Європі, в епоху Відродження та Реформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14566/> – 16.11.2017 р. – Назва з екрану.
14. Сієнський університет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://shnyagi.net/38710-10-samyh-staryh-universitetov-mira.html> – 16.11.2017 р. – Назва з екрану.
15. Стасюк, О. С. Формування архітектурного середовища вищих навчальних закладів другої половини XIX – першої половини XIX століття (на прикладі Львова) [Текст]: автореф. дис. канд. арх. / О. С. Стасюк. – Л., 2003. – 27 с.
16. Трошкіна, О. А. Особливості семантики у формуванні образу представницької архітектури України [Текст]: автореф. дис. канд. арх. / О. А. Трошкіна. – К., 2006. – 18 с.
17. Цытович, Г. Н. Политехнически институты [Текст]: обзор / Г. Н. Цытович. – М.: Ротапринт ЦНТИ, 1973. – 48 с.
18. Цытович, Г. Н. Учебные корпуса политехнических институтов [Текст]: обзор / Г. Н. Цытович. – М.: Ротапринт ЦНТИ, 1974. – 40 с.
19. Черкес, Б. Національний університет «Львівська політехніка»: архітектурний атлас. [Текст] / Б. Черкес, С. Лінда, Ю. Богданова. – Л.: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 404 с.
20. Bender, T. The University and the City: From Medieval Origins to the Present. – New York and Oxford: Oxford University Press, 1988. – 316 p.
21. Cobban, A. B. The Medieval Universities: Their Development and Organization. – London: Methuen & Company, 1975. – 223 p.
22. Dober, R. P. Campus Architecture: Building in the Groves of Academe. – Stanford: McGraw-Hill, 1996. – 258 p.
23. Geuna, A. European universities: An interpretive history. – Limburg: University of Limburg, 1996. – 56 p.
24. Zwierz, M. Architektura budynków Uniwersyteckich. Projekty z zbiorów Muzeum Architektury we Wrocławiu. – Wrocław: Muzeum Architektury, 2002. – 90 s.

Мартынив А. А. ВИДОИЗМЕНЕНИЕ АРХИТЕКТУРНОГО ОБРАЗА ЗДАНИЙ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ СО ВРЕМЕНИ ПОЯВЛЕНИЯ ПЕРВЫХ УНИВЕРСИТЕТОВ ПО СЕГОДНЯШНЕЕ ВРЕМЯ. В статье проанализирована история формирования архитектурно-пространственного решения и образа зданий высших учебных заведений. Установлены определенные модели построения университетских зданий, сравнение которых указывают на существование морфотипов в архитектуре высших учебных заведений. А также на основе полученных результатов представлены общие рекомендации относительно архитектуры современных зданий вузов.

Ключевые слова: формообразование, исторические этапы, модели построения, архитектурный образ, высшее учебное заведение, университет.

Martyniv O.O. MODIFICATION OF ARCHITECTURAL CHARACTER OF HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS BUILDING SINCE APPEARANCE OF THE FIRST UNIVERSITIES TO PRESENT TIME. The article analyzes the history of the formation of the architectural-spatial solution and the appearance of higher educational institutions' buildings. Some models of university buildings construction are established, the comparison of which indicates the existence of morphotypes in the architecture of a higher educational buildings. On the basis of the obtained results general recommendations on architecture of modern buildings of higher educational institutions are presented.

Key words: shaping, historical stages, construction models, architectural image, higher educational institution, university.